

Az első karácsonyfa...

Battaiak a nagyvilágban – Pulinka Lilla

Szabó Gábor: Mikulás meglepetés

IX. ÉVF. 88. SZÁM 2021. DECEMBER

Százhalom

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Foto: Szabó Gábor

A TARTALOMBÓL: Az első magyarországi karácsonyfa • Szabó Gábor: A képviselő naplója • Tamási József atya: Régmúlt karácsonyok • A távolságot, mint üveggolyót... – a világjáró Pulinka Lilla • Rácz Laci igaz történetei • Történetünk története: Historia Domus

Decemberi PROGRAMAJÁNLÓ

BARÁTSÁG KULTURÁLIS KÖZPONT

Thuróczy Katalin – Arany Tamás: Alice Csodaországban

~ musical ~

Időpont: 2021. december 26. vasárnap, 11:00

Vége: 2021. december 26. vasárnap, 13:00

Helyszín: BKK színházterem

a Múzsák Társulat és a Váci Dunakanyar Színház koprodukciója

Lewis Carroll, a viktoriánus Anglia közismert írója, fizika és matematika professzora nem véletlenül lett világhírű. Könyve, az Alice Csodaországban, méltán maradt mindmáig a gyerekek és a felnőttek kedvelt olvasmányja.

Carroll emblemikus alakjai: a fehér Nyúl, aki örökös időzavarban rohan végig a mesén, a Kalapos és Április Bolondja játékos filozófiai vitái, a Szívkirálynő, akiben az éppen uralkodó Viktória királynőt figurázta ki, és maga Alice, aki hol parányira megy össze, hol óriásira nyúlik, és aki végül, mint kritikusan gondolkodó, bátor felnőtt keveredik ki a meséből, valamennyiünk kedvencei lettek és maradnak.

Az előadás rávilágít arra, hogy Csodaország valójában itt van körülöttünk, benne élünk, és ha megtanuljuk látni és észrevenni a létezés mindennapi nagyszerűségét, kalandosságát, jobban megértjük önmagunkat és a minket körülvevő világot.

Rendező: Tövispataki Beáta

Marica grófnő

Szilveszteri színházi előadás

Időpont: 2021. december 31. péntek, 20:00

Vége: 2021. december 31. péntek, 23:00

Helyszín: BKK színházterem

a Rátonyi Róbert Színház előadása

Ha a Csárdáskirálynő Kálmán Imre legtöbbet játszott műve, akkor kétségkívül a Marica grófnő a legizgalmasabb és legkedveltebb... Ami nem csoda, hiszen egy slágerekkel teli, különleges, mégis korszerű történet elevenedik meg különböző, saját maguk gyártotta hazugságok hálójában vergődő szerelmes emberekről!

A történet kicsit romantikus, de viharos. A saját családi vagyonának nyakára hágó, gróf Endrődy-Wittenberg Tasziló szegényében Erdélyben, a Decsényiek ősi birtokán vállal gazdatiszti állást, Török Béla álnéven. Minderről mit sem tudva, egy szerelmi csalódástól feldúltan érkezik haza Bécsből a birtok úrnője, Marica, hogy eltemetkezzen a vidéki magány csendjében. S mivel minden kérésében hozományvadászt lát, elhíreszteli, hogy jegyese lett egy Zsupán Kálmán nevű bárónak. A két lelkileg sérült fiatal olthatatlan szenvedéllyel szeret egymásba... Közben persze felbukkan a Marica által csak kitaláltak vélt Zsupán. A sztorit egy úttjáról eltérített levél, a „segítőkéz” barátok és rokonok ténykedése bonyolítja, és természetesen elmaradhatatlan a lélekből szóló gyönyörű hegedűszó... Önmagunkkal szembenézni a legnagyobb bátorság, de a Marica grófnő szerint megéri, mert a boldogsághoz vezető úton az őszinteség minden szép emberi kapcsolatnak, így a szerelemnek is az alapja... A Marica grófnő minden idők egyik legtöbbet játszott operettje, méltán magyar s méltán világhírű.

Főbb szerepekben: Vörös Edit, Domoszlai Sándor, Haraszi Elvira, Kiss Zoltán, Halász Aranka, Kalmár Magda, Gyurity István, Kokas László

Közreműködik: Rátonyi Róbert Színház énekkara, zenekara, vezető: Kémenczy Antal

A Barátság Kulturális Központba történő belépéskor a hatályos járványügyi jogszabályok érvényesek!

Az első magyarországi karácsonyfa

A karácsonyfa állításának története majd négyszáz évre nyúlik vissza. Első írásos említése az evangélikus Elzászból származik az 1600-as évek elejéről. Innen indult lassú hódító útjára. Lassú, hiszen például Ausztriába is csak a XIX. század elejére honosodik meg, míg Magyarország keleti felén csak a második világháború után terjedt el.

Hazánkban az első karácsonyfát Brunsvik Teréz állította fel a martonvásári kastélyban 1824 – egyes források szerint 1826-ban. A karácsonyfa állítás divatja először hazánkban is az arisztokrácia körében terjedt, majd ezt a szokás átvette a polgárság. A XIX. század közepén már megjelenik a falusi iparosok, majd módosabb parasztek körében is.

A szegényparasztságnál leginkább borókaág vagy fenyőág helyettesítette a karácsonyfát. Viszont gyakori volt, hogy a

földesúr a cselédség számára fát állított.

A karácsonyfa állítás divatjának terjedését az első világháború gyorsította, de még így is évtizedeknek kellett eltelnie ahhoz, hogy minden családban jelen legyen.

A fák díszítésének módja is jelentősen változott az eltelt évszázadok alatt. Kezdetben, társadalmi hovatartozástól függetlenül csupa ehető díszek – alma, dió, mogyoró, sütemény – lógtak a fán, melyek egyben ajándéknak is minősültek. Német nyelvterületen jelentek meg először a köztéri karácsonyfák, melyek ehető díszei a település nincstelenjeinek szánt ajándékok voltak.

Az üvegdíszek csak az 1880-as évektől, a lametta az 1890-es évektől kezdtek terjedni, az azt megfizetni tudók körében. Az 1890-es évek közepén jelenik meg a szaloncukor, a Gundel cukrászda újításaként, mint magyar termék.

A karácsonyhoz kapcsolódó ajándékozási szokás is változott. Kezdetben csupán a fára aggatott ehető díszek minősültek ajándéknak. A fa alá helyezett ajándékok szokása hazánkban az 1950-es, 1960-as években válik általánossá. Bár ekkor hivatalosan fenyőünnep volt a neve.

Az 1970-es évekre gyakorlatilag már minden családban frissen kivágott „pergős” luc fenyőfát díszítettek üveggömbökkel,

szaloncukorral, lamettával, gyertyatartóval, világító füzérrel. Sok helyen a fán helyezték el a karácsonyi üdvözlőlapokat is.

A gyermek nélküli városi családoknál már az 1980-as években megjelenik a mai értelemben vett műfenyő is. A műfenyőnek azonban ennél régebbi a története, hiszen ide sorolhatjuk a néprajzi gyűjteményekben szereplő fa lécekből összeállított fenyőfa formát, amely gyakori volt a parasztság körében.

Az elmúlt húsz-harminc évben a klasszikus fenyő kissé háttérbe szorult, pedig a fajtaválaszték már óriási. Helyébe földlabdás-, a mű- vagy az alternatív karácsonyfa lépett.

Ha ragaszkodunk a klasszikus karácsonyi érzéshez, akkor évről évre élő fenyőt veszünk, mert fontos az illat, a fa kiválasztásának, beállításának ceremóniája.

Ha gondolunk a természetre és el tudjuk engedni a fenyőillat hiányát – esetleg néhány ággal pótolva azt – akkor mű- vagy alternatív karácsonyfában gondolkodunk. Ezek dizánja gyakorlatilag végeláthatatlan.

Bármilyen karácsonyfát állítunk, vagy nem állítunk, csak az a fontos, hogy karácsonykor csakis a szeretet melegsége járja át mindenki lelkét.

Balpaty Katalin

Szabó Gábor beszámolója

A képviselő naplója

Az utóbbi években az adventi időszak eljövételével valahogy megsűrűsödnek a teendőim, nem volt ez másképpen idén sem. Több szépkorú kérte a segítségemet mostanában, aminek szívesen tettem eleget.

November 26. Az óvárosban élő Hoan Kim vállalkozóval érkeztem a Pitypangos Tagóvodába és a Sérültekért Alapítvány-

hoz, ahová elszállítottuk az általa adományozott mosógépet, illetve televíziót, amikhez járt a mosószer és a fali konzol is. Mindkét intézmény kapott szaloncukrot, kézfertőtlenítőt és szájmazskot.

November 27. Otthonukban köszöntöttem a Mikulásik családot akik immár falusiak lettek, Isten hozott: Judit, Gábor, Máté, Levi.

November 28. Felgyúltak az ünnepi fé-

nyek városrésziünk két főútján, a Szabadság úton, a Szent László utcában, valamint a Révész utca elején és a Zenálkó Etel Községi háznál.

Idén először készült adventi koszorú, ami a Szent László szobor elé lett elhelyezve, az első gyertya lángjának meggyújtásakor tucatnyian voltak jelen a készítő Óvárosi Falusi Község tagjai.

November 29. A Szt. László téri 2 db napelemes kandeláber akkumulátorait cserélni kellett, újra hibátlanul működnek.

December 1-2. Az Ifjúsági, Sport, Kulturális és Közrendi Bizottság, illetve a Pénzügyi, Egészségügyi és Városüzemeltetési Bizottság ülésén tárgyaltuk meg a napirendi javaslatokat.

December 3. A Hamvas Béla Városi Könyvtár jó hangulatú nyomozós Borestjén vettünk részt az Óvárosi Papírkutyák tagjaival. A résztvevők a belépőjük és a tombolajegyek megvásárlásával a könyvtár alapítványát támogatták.

December 4. A felújított betlehemi jászol kikerült a Szent László templom elé, és egy fa rénszarvas szánkóval színesíti még a területet. Köszönet jár a Község tagjainak: Pozsgainé Szabó Évának, Loós Attilának, Mikulásik házaspárnak, Kardos házaspárnak az áldozatos munkájukért.

Eltévedt rénszarvassal találkozhatnak az Erőmű körforgalomba, a Régészeti Park körforgalmánál és az Álmos utcában.

A Zenálkó Etel Községi Házban került megrendezésre az idei BattaSlamExtra. Egy üde színfolt volt a faluban ez a rendezvény a Szike és az IM szervezésében.

December 5. Hosszas szervezőmunkát megelőzően került sor a Battai Motorosok Egyesület által szervezett Mikulás-vonulásra, ahol életemben először oldalkocsis motorkerékpáron lehettem a nagy szakállú.

December 7. Az év utolsó képviselő-testületi ülésén döntések születtek:

- Hosszú távú sportkonstrukció meghatározása
- A Panoráma utca és Avar köz szennyvízcsatorna fejlesztése során az irányítástechnika kiépítése jövő év elején fog megvalósulni, amire újabb pénzügyi előirányzat szükséges.
- A vasútállomás előtti 9.527 m² terület az Önkormányzat tulajdonába kerül.
- Javaslat önkormányzati lakásépítési koncepció kidolgozására
- Születési támogatás bővítése 30.000 Ft értékű babacsomag mellé 30.000 Ft pénzbeli juttatás
- SZÁKOM KFT. közszolgálati feladatainak módosítása többek között:
  - a) „a családi házas övezetben a telekingatlan előtti járda, valamint az ingatlan melletti úttestig terjedő zöldfelületre ültetett növényzet esetében a megfelelő őrsvérvény kialakítása”,
  - b) „a családi házas övezetben a telekingatlan és a járda, valamint a járda és az úttest közötti területre ültetett növényzet esetében az elektromos ve-

zetékek biztonsági övezetének biztosítása”.

Bővebb információk a <https://battanet.hu> oldalon.

December 10. Megbeszélést folytattam a 1026. számú Szent László király Cser-

készcsapat vezetőjével és a rajparancsnokokkal az idej betlehemezéssel, valamint a helyi közösségi élet jövőbeni fellendítésével kapcsolatban.

December 17. Idén rendhagyó módon pénteken volt az óvárosi karácsonyfa-díszítés, melynek keretén belül mini karácsonyi vásárra, betlehemezésre, kórushangversenyre, szeretetvendégségre és közös fadiszítésre is sor került.

Keressenek továbbra is bizalommal a szokásos elérhetőségeimen:

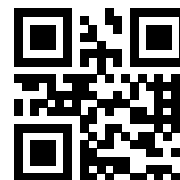
szabogabor@mail.battanet.hu

06 20 222-2930

Százhalom Online

KÖZÖSSÉGI, KULTURÁLIS, KÖZÉLETI MAGAZIN

ANNO CIVIL KURÁZSI ITT ÉS MOST KEREKASZTAL PORTRÉ KULTÚRA SZERBEK EGYSZER VOLT SZOMSZÉDOLÓ ARCHÍV

Tamási József atya

Régmúlt karácsonyok

Levél a Jézuskának

Hogy felismerte, az biztos! Hogy kicsoda és kicsodát? - ezt kérdezed? Röviden annyit mondhatok, hogy a Jézuska a zoknimat. De érzem, ez neked nem elég. Hát elmesélem ezt a csodát.

Történt, hogy nálunk karácsonykor az angyalkák sokat segítettek Jézuskának. Először is, hogy kutakodjanak afelől, hogy az egyes emberek, például én mit szeretnék karácsonyra kapni. A legbiztosabb az volt, ha le is írtam a listát. Ehhez persze senkinek semmi köze nem volt, ez a kettőnk titka kellett, hogy legyen. Az angyalé és az enyém. Azon a bizonyos karácsonyon már a nővérem segítségét sem kellett kérnem, mert már elég jól és elég szépen tudtam írni. Ezért is kellett külön füzetben minden nap 3, azaz három sort írnom, Margit tanító nénim kérésére, s ő le is ellenőrizte annak rendje módja szerint, piros ceruzával.

Most azonban nem a füzetbe, hanem egy tiszta papírra írtam meg a Jézuskának szánt sorokat. Karácsonyfát és sok szaloncukrot is kértem, mert bár azt eddig is hozott minden évben, de biztos ami biztos... Aztán jöttek volna a játékok, de azt rábízta a Jézuskára. Csak nem hozza ugyanazt mint tavaly! Könyvet is kértem, s máris megjegyzem, nem hiába. „Hol ebédel a veréb?” volt a címe és jó kemény lapokból állt. Talán te is ismered. Ha nem, csak ajánlom, szerezd be mert nagyon tanulságos. Vagy karácsonykor te is kérd Jézuskától! Hátha ő még be tudja szerezni.

Szó, ami szó, jöhettek a ruhadarabok. Mivel karácsony általában téli időre esik, hát annak megfelelően vettem sorra: Egy darab meleg sapka, csak remélni tudtam, hogy „pilóta sapka” lesz, amit a nyaknál a kabát alá lehetett gyűrni és csak egy kis nyíláson nézhettem ki belőle. Senki másnak az osztályban ilyen nem volt. Persze ennek nem mertem örülni, mert akkor nem hozott volna a Jézuska, hacsak meg nem gyónom. De akkor még nem is tudtam gyónni. Hát nagyon kellett vigyáznom! A tavalyi sálam, egy igazán szép, kötött barna sál még egészen jó volt, ráadásul egyet meg Bandi bátyámtól örököltem, s mivel ő mindenre min-

dig nagyon vigyáz, ugyancsak hibátlan volt még. A tavalyi kesztyűmet viszont rendesen kinőttem, pedig kétujjas volt csak. Tudod, csak a hüvelykujjammak volt külön helye, a többi egymás mellett belefért. Jöhet tehát esetleg egy kesztyű. Ha jónak látja a Jézuska, lehet ötujjas, de én nem erőltetem. S végül de nem utolsó sorban jól jönne egy zokni. Nem tudom hogy is történt, de az mindig kilyukadt. Anyu vagy a nagymama alig győzte bestopponni.

Szépen, sarkosan összehajtogattam a papírt és körülnézve a szobában kerestem egy jó helyet ahol csak az angyal veszi észre. Először a barna szekrény alá terveztem eldugni, de még éppen időben jutott eszembe, hogy ha véletlenül beljebb csúszik, nem éri el az angyalka, a kis kezével. Ekkor láttam meg a kokszos kályhát, s alatta a talán éppen ezért kialakított rést. S már benn is volt a helyén. Jöhet érte az égi postás.

A gond akkor jelentkezett, amikor másnap óvatosan benyúltam a kályha alá, még ott volt a levél. Aztán másnap ugyanígy. Már majdnem kétségbe vontam az angyalok mindentudását és persze jószágát, amikor ráadásul nővérkém megkérdezte: Józsi! Még mindig nem írtál levelet a Jézuskának? Kicsit megemelve a hangomat válaszoltam: „Dehogyan nem. Majd biztosan jön érte valamelyik nap.” – mondtam, s reméltem is, hisz már túl voltunk a Mikuláson, bármikor karácsony lehet. Aztán két nap múlva nővérkém megint kezdte: Írtál már? Ha igen, hova tetted? Ehhez neked semmi

közöd! válaszoltam, aztán közel hajoltam a füléhez, hogy szinte ő maga se hallja, s bele súgtam: Hát a kályha alá.

És most jött a csoda! Másnap már nem volt megszokott helyén a levelem, pedig jól benyúltam érte, hátha becsúszott.

Most azt hiszed, a nővérem vitte el? Óriási tévedés. Háromszor is megkérdeztem tőle, s mindig nemet mondott.

És eljött a Szenteste! Mindig elég későn volt a vacsora ilyankor. Még jó, hogy így édesapánk is hazaért a munkájából. Mindnyáján a konyhában voltunk és ettünk. Borleves csak ilyenkor volt minden évben, aztán hal. De nem ám a szálkákra figyeltem, hanem a csengőszóra, ami jelezte, hogy megjött a Jézuska! Érted? Megjött! Mintha kergettek volna bennünket, úgy rohantunk a konyhából a verandán és az előszobán keresztül. Bandi vagy Atti egyszer még majdnem látták is az éppen elrepülő angyalt.

Ami várt ránk, arról azt hiheted, hogy mese. Pedig valóság volt. A zongorán állt a karácsonyfa, tele szaloncukorral, alatta a tavalyi aranyos kis betlehem a térdeplő pásztorokkal, s ott egy könyv, emitt színes ceruzák, az meg egy társasjáték és itt van egy szép csomag. Miután egy pillantással megkaptam az engedélyt, felszakítottam. Kesztyű! Ötujjú! És amikor már fejemre húztam az acélkék, kötött pilóta sapkát, talán már nem is láttam a könnyeimtől, csak tapogattam tovább. Egy csikos, meleg zokni. Nahát! Gyorsan elénekeltünk két versszakot a Mennyből az angyalból, hogy minél hamarabb hozzájussunk a szaloncukrokhoz.

Akár hiszed, akár nem, apuval együtt a szőnyegen játszottuk az első Ki nevet a végén?-t, aztán a másodikat és talán még a harmadikat is, amikor nagymama csendesen megszólalt: „Na és mi lesz az éjféle misével? Vegyétek fel az új ruhadarabokat és uccu neki, fél óra alatt ott vagytok. Köszönjétek meg a Jézuskának, amit hozott!”

Ugrás kesztyűbe, sapkába és nem utolsó sorban a zokniba és már ott ültünk sorban mindnyáján a templom hetedik padjában. Az egyik végén mindig én ültem, így hát jól ki tudtam dugni a lábamat a padból és odasúgtam a valahol elől lévő Jézuskának: Megjött! Látod? Kösz! Láttam, hogy

mosolyogva rábólintott. És felcsendült itt is, hogy Mennyből az angyal lejött hozzátok... Naná, hogy lejött!!

Nagymamám és a szaloncukor

Azt hiszem, nem meséltem még igazán a nagymamámról. Pontosabban arról a nagymamámról, aki velünk élt gyermekkori otthonunkban, a Széchenyi utca 14-ben. Megjegyzem ez a cím volt az első, amit megtanultam. És az volt az első év, amikor kiszámítottam, hogy Anyu 43 éves, Apu pedig 47. Talán ennél fiatalabbak nem is voltak soha. Legalábbis nem emlékszem. De maradjunk a nagymamánál, mert hogy most elsősorban Ő lesz a történet főszereplője. Hogy pozitív vagy negatív hős-e majd fejtse meg Te! Anyu, vagy ahogy mi hívtuk őt, Anyus édesanyja volt. A konyhaasztal egyik végén, Apussal szemben ült minden ebédnél. Ez akkor még véletlenül sem jutatta eszembe, hogy netán „szemben állt” Apussal, mert nálunk mindenki mindenkit szeretett.

A történetben, amit most neked elmondok, nincs fontossága, mégis ide firkantom a teljes asztal rendet, hogy magad elé tudd képzelni ezt a sokszor megismétlődő és nagyon kedves képet. Szóval a hosszúkás asztal két végéről, már mondtam kié volt. A két hosszú oldalán még öten ültünk. A veranda felé nyíló ajtóhoz közel középen én, balomon Anyus, jobbon az Ili. Az időben előttem született, de több mint öt évvel öregebb nővérem. Szemben velünk pedig két bátyánk, az idősebb Bandi és a fiatalabb, Atti. Ők 9 illetve 11 évvel voltak nálam öregebbek.

Úgy érzem nem voltam elkényeztetve, bár ki tudja. Az biztos, hogy ha szabad még egy kicsit az asztal mellett maradni, előfordult, hogy betelve mindazzal, ami az aznapi ebéd volt, de nem óhajtottam, s talán nem is szabadott még fölkelni az asztaltól, egy kicsit Anyu ölébe hajtottam a fejemet. Ha pedig neki fel kellett állni, hogy valamit leszedjen az asztalról, vagy még rátegyen, máris a másik irányba dőltem. Mintha vízszintes helyzetben élvezetesebb lett volna, a jóízű beszélgetést hallgatni.

Most arra kérlek, képzeletben kelj fel Te is ettől a mese asztaltól, s legyen mindjárt este, mert különben soha nem érek a végére ennek a napnak. Ráadásul legyen mondjuk december 22. vagy 23., tehát tudtam, hogy már csak egyet vagy kettőt kell aludni és jön a Jézuska! Bizony, nem a karácsony, nem is valamiféle ajándék, hanem a templomi Jézuska.

És akkor, egy ilyen nyugodtnak indult estén történt, ami addig még soha. Két, egymásba nyíló szobánk egyikében voltunk esténként, már megkezdődött a karácsonyi szünet, testvéreimnek sem kellett tanulni másnapra, nekem még kevésbé. Aztán elérkezett a pillanat: „Józsi! Irány az ágy és alvás!” Általában különösebb noszogatók nélkül el is köszöntem mindenkitől és irány a másik szoba. Az ajtót becsukták, hogy ne zavarják álmomat. Igen ám, csak hogy ezek szép nagy üvegezett ajtók voltak, a fény nem lett kizárva.

Ezen az estén azonban valami másképp történt, mint máskor. Vagy sokat vacsoráztam, vagy ki tudja miért, de úrrá lett rajtam a kíváncsiság. Mit csinálnak a többiek odaát? A kis horgolt függönyt ha valamelest félrehúszom, kiderül. Talán kártyáznak? Vagy Anyus leül egy kicsit zongorázni? Kimennek még a konyhába valamit bekapni? S ahogy ezek közül reméltem, hogy valamit meglesek fél szemmel a függöny mellett, nem hiszed el ugye, hogy mit látok? A nagymama behoz az előszobából egy hosszú partvist. „Na ez meg minek?” - gondoltam, s talán még kíváncsiabb lettem.

Két széket felállított egymástól jó messze és a partvist ráfektette a két háttámlára. Aztán valahonnan előkerült egy doboz és most kapaszkodj meg, benne rengeteg szaloncukor. Különböző színű papírokból ott a sok finom szaloncukor. Rózsaszín, kék, piros, meg még ki tudja milyen. Hát már meghozta a Jézuska és nekem nem szóltak? De hozott hozzá sok-sok rövid cérnaszálat is és a nagymama kettesével összekötötte a cukorkákat. Kezdtém megérteni. Nagymama varrónő volt fiatal korában, hát megkérte őt Jézuska, hogy ennyivel segítsen neki. Előbb utóbb ott fityegtek párosával a szaloncukrok a partvison.

Csak néztem, néztem, aztán Szentestén már átvándoroltak a fára, amit az angyalkák hoztak. Amikor az elsőt levettem és bekaptam, ránéztem a nagymamára. Ő meg rám nézett. Soha nem mondtam el neki, hogy megtudtam, hogy ő azért is van velünk, mert a Jézuskának szüksége van nagymamákra.

Most valamitől viszketni kezdett a szemem. Ne haragudj, muszáj megtörölnöm.

Szundikálunk, Tamási honvéd?

Nem szoktam vele dicsekedni, talán neked sem mondtam még, hogy voltam katona. Talán azért jut ritkán az eszembe, mert csak egy hónapig tartott az én honvéd-

delmem a pécsi Petőfi Sándor Laktanyában, de talán azért is, mert egyetlen fényképpel sem tudom bizonyítani.

Mire a gyönyörű, keki színű egyenruhában fényképezésre került a sor, már éppen kórházban voltam. Kivizsgáláson. Képes vagyok-e ezzel a roncs alkatommal a fent említett hazát védeni. Bár bicikliversenyeket nyertem, távolba 520 cm-t ugrottam, úszni még víz alatt is képes voltam a medence egyik végétől a másikig, pingpongoztam és kosaraztam, a hír hallatára, hogy ilyen nagy dolgot akarnak rám bízni, mint ezt a gyönyörű Magyarországot, valahogy felújult bennem egy gyerekkori balesetem, s éreztem, ezt közkinccsé kell tennem, még akkor is, ha ezért az apróságért esetleg leszerelnék.

November 28-án kellett bevonulnom, s pár nap múlva már ott voltam, ahová való is voltam, a Honvéd Kórházban. Rövid időn belül meg is született az ítélet fölöttem, amely így szólt: Békében alkalmatlan, háborúban szakszolgálatra alkalmas! Talán illetet volna elpirulnom, bocsánatot kérnem a hazától, kérvényezni, hogy valahogy mégis ott maradhassak a laktanyában, erősítgetve, hogy ott milyen jó és a teljes felgyógyulásomhoz éppen ez hiányozhat ha haza küldenek, valahogy egyik sem jött szóba. Ámbár, és itt jött a bökkenő, meg kellett várni a papíron megfogalmazott végleges döntést a felsőbb hatóságoktól.

Apropó „felsőbb hatóság”: Buzgón részt vettem az oktatásokon, ami elengedhetetlen egy ilyen speciális közösségben. Akkor tanultam meg, hogy hány és milyen csillaga van teszem fel a tizedesnek, az őrmesternek, az ezredes elvtársnak vagy istenments magának Czinege Lajos honvédelmi miniszternek. Mármint a vállapján, vagyis a parolinján. Ha találkozunk, akár ki is kérdezhetsz. Valamelest még 54 év távlatából is tudom.

És közeledett karácsony szép - legalábbis eddig mindig szép - ünnepe. Megpróbáltam sürgetni az adminisztrációt, de lám, éppen ez az, azt még nem tudtam, hogy ilyen gondolattal nem is szabad foglalkozni egy rendes honvéddnek. De talán még ezt is el lehetett volna kesergés, némi szipogás nélkül viselni, csakhogy ez a karácsony családunkban nagyon nagy esemény volt. Legidősebb testvérem Bandi éppen ez év karácsonyára tűzte ki esküvőjét a drága Gabikával. Együtt ismertük meg a nagy Őt egy tengerparti nemzetközi ifjúsági táborban. Akár én is elvehettem volna, de akkor nekem már másfelé járt az eszem. No meg Bandi volt a korelnök, kezdje ő az elköteleződést. Szó-

val ki volt tűzve a hely, Veszprém s az idő, december 23., sőt az is, hogy én leszek a tanúja. Ficámkoltam örömben, s akkor jött ez a fránya honvédelem.

Mivel már nem vettek szinte emberszámba, vagy inkább honvéd számba, még csak nem is kérhettem, hogy elutazhassak Pécsről Veszprémbe. Nehogy valahol a Bakonyban eltévedjek, vagy elraboljanak a bakonyi betyárok és akkor ki védi meg a hazát? Ültem hát a körlet közepén, egy stokin, és álmodoztam. Igyekeztem feleleveníteni magamban a karácsonyi hangokat. Igen, ilyen a szaloncukor papírjának zizegése. Ez pedig a konyhából hallik, édesanyám kloppfolja a húst, ez a csengő pedig a Kisjézuska csengője.

Szaladhatunk a szobába a karácsonyfához. Rázendítünk a Mennyből az angyalra. Atti dörmögő hangja uralja a dallamot. Csorda pásztorok... Kicsit elnyomott az álom. Bandi bátyám katona ruhában, jobb-ján a gyönyörű Gabival... „Szundikálunk? Tamási honvéd? Le ne essen arról a stokiról! Mossa föl gyorsan a körletet, karácsonyra szép tiszta legyen!” – „Értettem Tizedes elvtárs!” – feleltem, pedig dehogy értettem.

Azóta sem értem, miért nem engedtek haza legalább az esküvőre, mért csak december 28-án léphettem ki a laktanya kapuján? Ha csak nem azért, hogy később még jobban értékeljem a karácsonyt. Meg is próbálom, s neked is ajánlom.

Örülj, ha szép karácsonyod van, s amenyinyire rajtad múlik, tedd széppé mások karácsonyát is! Értetted?

A berceli káplán

Nem kell szégyenkezned, ha nem tudod, ahol van Bercel. Magam sem tudtam, amikor a tányérom mellett lapuló borítékot felnyitva leves után, abban ezzel a helységnévvel találkoztam. Az úgy van ugyanis, hogy a papszentelés után asztal mellé ülnek az újmisések, – így nevezik az éppen felszentelt legényeket – az őket felszentelő püspökkel, ebédelni.

Még éreztem fejem búbján a főpásztor két tenyerének nyomását. Tizenegy új pap leste ki-ki a maga tányérját, de főleg a mellé helyezett zárt borítékot, amihez aztán régi hagyomány szerint a leves után volt szabad hozzányúlni. Nem hiszem, hogy valamelyikünk is emlékezik arra a levesre. Hús, tojásos, ragu vagy gyümölcs? Kit érdekelt, csak fogyjon már el, és derüljön ki, hová küld a püspök, első dispoziója. És perccen belül kitudódott, hogy egyikünk Jász-

karajenőre, a másik Izsákra, a harmadik Szegvárra, stb.

Az enyémből tehát kiderült, hogy berceli káplán leszek. Egyik bátyám vitt haza, szüleimmel együtt Vácról Kunszentmiklósrá, ezen az úton került elő a térkép, ahol végre megtaláltam a Nógrád megyei kis települést, valahol Aszód és Balassagyarmat között. És elrepült az utolsó nyári szünet. Augusztus 1-jére megérkeztem a dombok közé. Csoda, hogy nem roppant meg a szívem, akkora és olyan örömben, mint amilyenben akkor voltam.

Lassan megszoktam sok mindent. Hogy atya, pontosabban átyá voltam az idősödő néniknek ugyanúgy, mint a „gyerecskének”. Igen, így „gyerecske”. Az utóbbiból hála Istennek volt elég, óvodástól a kamaszokig. Főnököm, az esperes atya éppen túl volt már az ezüst miséjén, vagyis szentelésének 25. évfordulóján. Közel ötven éves korával nagyon öregnek éreztem őt. De a gyerekek minden pénzt megértek.

A hetedikes Molnár Feri egyszer megkérdezte tőlem: „Átyá! Kik azok a pálócok?” Költői volt a kérdés, egyértelmű a válasz: „Ti vagytok azok Ferikém!” Na erre nem számítottak. Hamar megszerettem a bercelieket. Szeretetem jeléül pedig megtanultam, hogy a kis köz két utca között, az „ulicska”, az asszonyok hátán viselt kosárka féle az hátyi, az utca pedig, ahol a plébánia volt a „Vastag sor.”, bár becsületes neve Béke utca volt. Hogy a „Kratyináról” és a „Kutyaszorítóról” most ne is essék szó! Ugyanis ilyen nevű részei is voltak az én újmiséshelyemnek.

De, hogy a tárgyra térjek, közeledett az első ott töltött karácsony. Julis néni vezetésével, aki egyébként a fent említett Molnár Feri nagymamája volt, először is a „Szállást keres a Szent Család” című népi ájtatosságot jártuk végig a faluban. Lucanaptól, dec. 13-tól karácsonyig minden este más-más családnál jöttünk össze imádkozni. Egy szép szent Család-kép jelenítette meg magát a Szent Családot. Szent József és Szűz Mária az Ő magzatával keresett ilyen módon éjszakai nyugodalmat Bercelen, mint egykor régen Betlehemben. És boldog volt a család, ahol egy-egy éjszakára ott maradt a kép, míg másnap onnan indult tovább.

Szentestére megérkezett a templomba. Emlékezetem szerint 40-50 személy fogadta, köszöntötte majd imádta így a Kis Jézust. Te, aki ezt olvasod, irigykedhetsz rám. Ilyen lélekemelő élményben volt részem mély hitű, boldog férfiak, asszonyok, gyerekek között már hivatásom kezdetén. Ha pedig ránk virradt a csudaszép karácsony, következhetek

a betlehemezések. Már néhány nappal az ünnep előtt elindultunk, szinte házról házra a szépen faragott betlehemmel, benne a jól ismert figurákkal. A Szent Családon kívül aranyos pásztorok s persze a jámbor állatsereg, bárányok, tehének, és az elmaradhatatlan nagy fülű csacsi. A jászol fölött pedig a betlehemi csillag, ami később a bölcs királyokat is elvezette a barlangistállóhoz. Egy kőműves mester, Homolya Gyurka, vagy jómagam voltunk az „öregpásztor”, a ministráns fiúk a pásztorok, a lányok pedig az angyalok. Mint egy kis körmenet, jártuk végig a sok templomba járó család házát.

Az első ilyen karácsonykor történt, hogy szakállt, bajuszt kölcsönözve arcom fedésére, kucsmával a fejemen, igazi subával a vállamon, nagy bottal bekopogtattam a plébánia ajtaján is. Mint öreg betlehemi pásztor kértem bebocsátást. Főnököm, az esperes atya húga engedett be bennünket, s mi nem is kértük magunkat, Mennyből az anygallal becsörtettünk a szobába.

A vendéglátók sajnálattal közölték velünk, hogy „az Atya” nincs itthon, pedig biztosan ő is szívesen nézte, hallgatta volna meg ezt a szép betlehemezést. Aztán leültek bennünket és buzgón kínálgattak, valahogy így: Öreg! Vegyen maga is, biztosan jól esik a hosszú út után. Itt egy narancs, hámozza meg! S akkor jött a váratlan fordulat. Ahogy elkezdtem hámozni, az esperes úr húga felkiáltott: De hisz ez az Atya keze! Lett ám nagy kacagás, nevetés.

Hát így jár az a lelki pásztor, aki öreg pásztorot játszik! De így, leleplezve is finom volt a narancs!

SZÁZHALOM

Óvárosi Közösségi, Közéleti Folyóirat

Megjelenik havonta

Felelős kiadó:

Jován László,

a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta, Csenderics út 4.

Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
ALAPÍTVÁNY

Battaiak a nagyvilágban – Pulinka Lilla

A távolságot, mint üveggolyót...

A Mt. Cooknál,
Új-Zéland legmagasabb csúcsánál

Kihívásra, új impulzusokra, biztos nyelvtudásra vágyott, ezért a húszas évei elején elindult felfedezni a világot. Leginkább stoppal, biciklivel, néha vonattal és repülővel. Megtanult németül, angolul, egy kicsit franciául, no és a biogazdálkodás avatott, lelkes követőjévé vált. A ma már választott új hazájában, Új-Zélandon élő százhalombattai Pulinka Lillával beszélgettünk.

- *A nagyvilágnak nekivágni, különösen nyelvtudás nélkül nagy bátorság kell. Neked honnan volt ehhez bátorságod?*

- Tizenegy éves koromtól jártam a battai mászó klubba. Akkor szinte hetente jártunk az ország különböző pontjaira sziklát

mászni. Ezek többnyire az erdők mélyén vannak, így a mestereimnek – Tőke Gyula, Lengyel Csaba, Székely Attila és a bátyám Pulinka Zsolt – köszönhetően megtanultam tervezni, beosztani, túlélni dolgokat. Azóta is imádom a hegyeket, az erdőt. Ez egy

nagyon jó alapot adott ahhoz, hogy bátor legyek.

- *Hova vezetett az első utad?*

- Furcsa mód az első önálló külföldi utam Svájcba vezetett. Bár Svájcban van bőven erdő és hegy, alapjában nem oda vágytam, hanem inkább keletre.

Akkoriban, a húszas éveim elején azt éreztem, hogy egy helyben toporgok. Dolgoztam, fizettem a számlákat, hétfőente meg szórakoztam. Hiába váltottam munkahelyet szinte félévente nagyon unalmasnak találtam az életem. Új impulzusokra, fejlődni, tanulni vágytam. De, hogy merre, mit arról fogalmam sem volt.

A bátyám, Zsolt akkoriban Spanyolországban dolgozott, vele beszélgettünk meg

egy találkozót Svájcba, ahova vonattal mentem. Onnan stoppal mentünk át Olaszországba, ahol másfél hónapot töltöttünk, sokat voltunk úton és sok sziklát is megmászunk. Aztán Zsoltinak vissza kellett mennie Spanyolországba, én pedig úgy döntöttem, hogy elmegyek Erdélybe. Ott voltak ismer-

adagjait kiszámítani stb. Kezdetben angolul kommunikáltunk, majd ezt a házigazdák megunták és a gazdasszony, aki nyelvtanár volt elkezdett németül tanítani.

Tíz hónap után azt éreztem, hogy tovább kell lépnem. Elfogadták a döntésemet bár bíztattak, hogy szerezzem meg a jo-

Úton Franciaországba

rőseim és az idegennyelv tudás sem annyira szükséges. Ausztriából indultam stoppal Magyarországon keresztül.

- Itt aztán megtaláltad azt az utat, amit ma is jársz?

- Igen, egy ismerősömnek egy óriási önfenntartó tanyája volt, illetve annak kiépítése volt folyamatban. Az volt a terv, hogy mindent megtermeljenek és amit csak pénzzel lehet megszerezni, például az áram, vagy a benzin, egy kialakított vendégház bevételeiből fedezik. Én itt találkoztam először veteményes kerttel, itt tanultam meg a növénytermesztés alapjait, az állatokkal való foglalkozást. Megtanultam tehenet fejni, állatokat takarmányozni, különböző szerzőket használni. Nagyon élveztem, nagyon érdekelt, még többet akartam tanulni róla.

- Erdély viszont nem a legjobb hely a nyelvtanulásra.

- Az is kérdés volt, hogy németül, vagy angolul tanuljak? Mivel németül tizenkét évig tanultam – bár nem beszéltem – no és Németország híres a biogazdálkodásairól, úgy döntöttem, hogy ott folytatom a tanulást. Önkéntesnek jelentkeztem egy százhektáros ökofarmra. Szívesen fogadtak és nagyon csodálkoztak, hogy ezzel akarok foglalkozni. A farm tulajdonosa egy nyolcvan éves férfi volt, nagyon szívesen tanított. Megtanultam traktort vezetni, boronálni, kaszálni, bálázni, az állatok élelmiszer

gosítványt és térjek vissza már, mint fizetett alkalmazott.

- Stoppal jöttél haza?

- Biciklivel egy hónap alatt az Elba és a Duna folyók mentén. Volt nálam sátor és mindig kerestem erdőt, vagy parkot, ahol megaludhattam. Az út során megálltam a cseh homokkövek szikláinál mászni, Prágában és Pozsonyban szétnézni.

Itthon elkezdtem vezetni és közben elmentem Kávára, Rédlí Éva kecskefarmjára önkéntesnek. Ott sokat tanultam a kecskeltartásról.

Négy-öt hónap múlva visszamentem Németországba a farmra, már fizetésért dolgozni. Még többet tanultam és egyre több dolgot bíztak rám. Két évet maradtam, aztán megint azt kezdtem érezni, hogy mennem kell. A német is jól ment, pénzt is spóroltam és angol nyelvtérületre vágytam.

- De nem Angliába vagy az USA-ba mentél, hanem Új-Zélandra.

- Nem vágytam sem Angliába, sem az USA-ba. Tizenöt éves korom óta bennem volt Új-Zéland. A spórolt pénzemmel megvettem a repülőjegyet és elmentem. Mivel szigetország, nagyon odafigyelnek, hogy idegen növényzet, vagy bogár ne kerüljön be. Úgyhogy a repülőtéren, miután kiderült, hogy farmon dolgoztam minden ruhámat szó szerint kiporszívózták. Minimális volt az angol nyelvtudásom és ezt még nehezítette a helyi akcentus is. Két-három héti csak

stoppolgattam az országban, kempingeztem, túráztam, ha esett az eső bementem egy hostelbe. Aztán találkoztam egy Erdélyben megismert német sráccal, aki javasolta azt az ökofarmot, ahol több mint egy évet töltöttem. A birtok tulajdonosa építész, a permakultúra szakértője, aki szintén a mesterem lett. Megtanított fával, fémmel dolgozni.

Közben lejárt a vízumom és haza kellett jönnöm. Itthonról biciklivel elmentem Franciaországba, ahol három hónapot egy bio zöldségesfarmon dolgoztam, egy kicsit franciául is megtanultam. Az összegyűjtött pénzből megint repülőjegyet vettem és 2019. decemberétől újra Új-Zélandon élek, terveim szerint már maradok is.

- Tehát teljesültek húszas éveid vágyai? Több nyelvet is megtanultál, rátaláltál és megtanultad a biogazdálkodás fortélyait. Társra is leltél. Mi a következő lépés?

- A permakultúra-építő mesteremtől több mint egy év után elköltöztem a páromhoz. Most párkapcsolati vízummal vagyok itt. Ezzel a vízummal azt szeretnék elérni, hogy a helyiek ne menjenek a szerelmük után, hanem inkább együtt maradjanak helyben. A párkapcsolat valóságát közösen fizetett számlák bizonyítékával, fotókkal, Facebook bejegyzésekkel, beszélgetésekkel kellett igazolni. Néha kekeckedtek, úgyhogy kénytelen voltam egy kicsit intimebb beszélgetésünkről egy másolatot küldeni,

Az árva borjú megmentése Németországban

ezzel már sikerült meggyőzni a hivatalt. Ez azért volt fontos, mert így munkát vállalhatok több évre.

Öt hónapja ácsképzésre jelentkeztem és most gyakornok vagyok egy új ház építésnél. Két-három év múlva tudom megszerezni a szakmát. Mostani mesteremtől is rengeteg hasznos dolgot tanulok és sajátítok el, amit terveim szerint pár éven belül fel-

használok. Szeretnék egy tiny házat – ez egy kicsi, harminc négyzetméteres, vontatható ház – építeni magunknak. Tíz éven belül szeretnék önfenntartó életmódban élni, egy nagy telken, ahol zöldséget, gyümölcsöt természetesen és baromfit, kecskét tartanánk. Azt tervezem, hogy a hét há-

ogy haza akarok menni. Például Franciaországban a zöldségfarmon a tulajdonosok néha nagyon csúnyán beszéltek, kiabáltak az alkalmazottakkal. Én jeleztem, hogy velem ne beszéljenek így, sokáig tartották is magukat. Az első velem való kiabálás után eljöttem onnan.

Angelus csúcán, Új-Zélandon

rom-négy napján házakat újítok fel, vagy építetek, a fennmaradó napokon a gazdaságot vezetem. A telkek itt nagyon drágák, viszont egy biogazdálkodás kialakítása nagyon könnyű. Jóval kevesebb jogszabályok vonatkoznak rá, mint például Magyarországon.

No és nagyon szeretnék egy magyar vizslát. Érdekes, hogy itt viszonylag sok a magyar vizsla. naponta találkozom egy-kettővel.

Az utóbbi időben nem nagyon volt módom sziklát mászni, ez nagyon hiányzik, de most erre nincs időm. Különösen fáj a szívem, amikor a Facebookon látom, hogy a battai mászók hol másznak épp. Biztos, hogy fogok még mászni is.

- Majd egy évtizede távol élsz Magyarországtól, néhány éve már más kontinensen is. Mi a helyzet a honvágygal?

- Érdekes, hogy mióta Új-Zélandon élek, a honvágy nem gyötör. Bár az utóbbi hónapokban – talán a járvány miatt, mert ha akarnék haza mehetnék, de vissza Új-Zélandra már nem, így maradok inkább – rám, rám tör. Azt érzem, hogy itt megtaláltam azt a közeget, ahol élni szeretnék. Itt megvan minden, ami Magyarországról hiányzik. Régebben a rövidebb útjaimon nem volt egyáltalán honvágyam. Amikor Németországban dolgoztam előfordult, de olyankor hazajöttem egy-két hétre. Leginkább a kellemetlen helyzetekben éreztem azt,

Sokat segít az is, hogy itt, Új-Zélandon élnek még magyarok rajtam kívül is. Volt akivel egy kerti party-n, volt akivel egy kocsmában futottunk össze.

Szeretném, de eddig csak egy barátom, Noémi tudott meglátogatni. Nem egyszerű

ide eljutni, de nem lehetetlen és ha már itt van, mi mindent megmutatunk. Jó lenne, ha több barátom és a család is meg tudna látogatni, hogy lássák hol, hogyan élek, Új-Zéland nagyszerű. Addig is az első adandó alkalommal a páromat hazaviszem bemutatni a családnak és megmutatni neki Magyarországot, Európát.

- Sokat stoppoltál, bicikliztél, sátraztál egyedül. Kerültél veszélyes, vagy kellemetlen helyzetbe?

- Szerencsére soha nem volt probléma. Egyszer Magyarországon volt olyan helyzet, hogy a sofőr, aki felvett az út vége felé rákérdezett, hogy nem szeretném-e meghálálni valahogy a fuvarát. Mondtam, hogy nem, de esetleg fizethetek érte. Normális volt, mondta, hogy csak bepróbálkozott, hátha.

Egy másik kellemetlen stoppolásos élményem a bátyámmal volt, amikor Erdélybe tartottunk. Felvett minket egy román férfi, elvitt Nagyváradig, majd mielőtt kiszálltunk volna pénzt követelt az útért. Az nagyon kellemetlen volt, de sikerült kidumálni.

A sátorozások során sem volt probléma. Azért egy magányosan álló sátrat ritkán támadnak meg, hiszen nem tudhatják, hogy ki van benne.

- Hogyan telnek, teltek az ünnepeid távol az otthonodtól?

- Amíg Európában éltem, igyekeztem hazamenni, de ha nem sikerült az sem fájt. Szerencsére van Internet, így akár napi kapcsolatban lehettem, lehetek az otthoniakkal. Új-Zélandon a karácsony várása közel sem olyan, mint otthon. Itt nem botlok lépten, nyomon karácsonyi vásárba, nincsenek az épületek kidíszítve, kivilágítva. Volt idő, amikor ez az időszak egy új évi fesztivál kiépítésével telt az erdő mélyén. Ott nem volt térerő, karácsonykor nem tud-

tam a szeretteimmel beszélni, de ezt előre elmondtam és így nem okozott gondot. Ráadásul ez olyan sok munkával járt, hogy eszembe sem jutott, hogy egyébként karácsony van nyár közepén.

Idén párommal meglátogatjuk a szüleit karácsonykor, első igazi kiwi karácsonyom lesz. :) **Balpataki Katalin**

Rácz Laci igaz történetei

LEHETETT VOLNA JOBB IS?

- Na ki legyen a következő? - kérdi Mézsáros tanár úr, és lapoz egyet a naplóba. Bele se néz, szúrós szemével az osztályt pásztázza.

- Laci! Te vagy az áldozat. Gyere csak ki! Laci szerényen megbújik a padok között. Nevét meghallva kérdőn néz a tanárra.

- Igen fiam! Rólad van szó. Gyere ki!

A fiú, egy nem túl magas, szép szemű, szép arcú, vékony legény, lassan feláll, és mintha takargatna valamit, a hátát falnak vetve, kiaraszol a tábláig. A tanár kérdez. A fiú felel. Majdnem mindenre tudja a helyes választ. Tehát nem a tudása miatt volt ennyire bizonytalan, és ment ki ilyen nehezen a katedrához. Mikor a táblához fordul, mindenki láthatja, hogy mit akart a falnak fordulva eltakarni. A nadrág! A nadrág az, ami már majdnem lepotyog róla. Folt hátán folt. Már negyedik éve jár ebbe a középiskolába. Már többször megfordult fejében, hogy itthagya. Na nem a tanulás, az élete nehéz. Kollégiumba került egy Duna parti kis faluból. A ruha, amit ma is visel, az az a ruha, amiben több mint három éve eljött otthonról. Talán akkor sem volt új, bármennyire vigyázott, azóta meg- és elkopott.

Nem csak az állagával volt probléma. Nyáron még csak elment, de télen igen hiányosnak bizonyult a zakó, és az orosz katonai ködvágó, amit az oroszok is csak nyáron viseltek. És megint jön a tél. Volt otthon, kért is pénzt új ruhára, de nem kapott. „Nincs!” - volt a válasz. Ez eléggé kétségbe ejtette, mivel nemcsak ruhája, de ennyivalója sem volt. Visszament. A magával vitt szegényes elemőzsia hamar elfogyott. Szerencséje, hogy egy falubelije néha megszanja. Mindegy, minden mindegy, mert tanulhat. Így is szerencséje van, hiszen apja már tizenkét éves korában kivette az iskolából „már eleget tanult” felkiáltással, és elküldte dolgozni. Egy szerencsétlen üzemi balesetnek köszönheti, hogy visszaírátták az iskolába. Ugyanis a balesetes lábával nem tudott kenyérkereső munkát vállalni. Sajnálta volna elvesztegetni az eddig itt töltött időt, és ezzel is megtoldani, azt az elveszett évet, amit a kórházban töltött.

De jön a tél, az a kegyetlen tél. Fázik is, éhes is, és a koleszt sem fűtik rendszeren, hogy legalább este felmelegedjen. Már csak

egy félévet kellene kibírni az érettségiig, de nem akarja ezt a telet is itt tölteni. Otthon legalább meleg van. Így egy hideg ködös reggelen összepakolja szerény holmiját, és kevés megmaradt pénzén jegyet vesz. Igaz nem elég hazáig, de majd tujázik.

Hazaérve nem sokat kérdezik. Munkát keres és talál is. Később mindenkinek azt mondják: elszökött az iskolából. A munkahely, közeli falu nagyüzemének, kovács műhelyében van. Nehéz munka, lába sem nagyon bírja, de jól fizetnek. Fizetést egy fillérig hazaadja, de így sem jut ruhára, legalábbis neki nem. A kovácsműhelyben két öltöző munkaruhát kap. Az egyikben bejár dolgozni, és ebben is dolgozik, a másikat elviszi a falu szabójához, aki átalakítja ünneplő ruhának. Aztán egyszer csak egy falragasz ragadja meg érdeklődését: „Sofőr tanfolyam!” Na ez a neki való! Bár autót még belülről nemigen látott, de azt tudja, hogy a sofőrök urak. Legalább is így hívják őket, sofőrúr. Elmegy, jelentkezik, elvégzi, majd elhelyezkedik. És a sofőrök tényleg urak! Kapnak szolgálati öltönyt, kabátot, sapkát, még kesztyűt is. Innen már könnyebb! Szorgalmával, tudásával családot alapít, házat épít, autót, nyaralót vásárol. Hogy lehetett volna jobb is? Lehet! Ha máskor, és máshová születik. A végén azért mégis jó lett!

SZÉLVIHAR

- Lacika, gyere kisfiam! Vigyél vacsorát papának.

Nagyapám már nagyon öreg, majdnem nyolcvanéves. Még mindig dolgozik, éjjeliőr az erőműben. Nem lenne szüksége rá, de már csak unalmában is szeret minden másnap éjszaka dolgozni. Azt mondja, már úgy sem tud rendszeren aludni, így legalább másnaponta jól alszik.

- Megyek!

Szeretek bemenni. Olyankor már csak kevesen dolgoznak, nincs forgalom, így sokat szoktunk beszélgetni. Viszem az ételt és az aznapi újságokat, hogy legyen mivel elverni az időt. Általában gyalog közlekedek, nincs messze, talán tíz perc séta. Leballagok az utcánk sarkára, át az úton, majd a csöcsorda mellett a Baráig. Ott át a lyukacsos hídon, és már majdnem ott is vagyok.

- Csókolom!

- Gyere be!

Bemegyek, a portásfülke egy komoly, de nem nagy épület téglából, három oldalra ablakkal, hogy jól kilehessen látni. Asztal, két szék, fogas, és rádió, ja és telefon, de csak olyan belső használatú. Nemrég volt műszakváltás, papa leváltotta a nappalos kollégáját. Minden eseményt meg kell örökíteni egy spirálfűzetbe, ezt is. Papa nagyon szépen ír. Dőlt zsinór írással veti a betűket papírra. Mindig megcsodálom, de nem vagyok képes utánozni.

- Az előbb járt erre egy német kamionos - kezdi a mesét. - Keresett valamit, én meg gondolkodtam, hogy tudnám neki elmagyarázni, mégis merre menjen. Eszembe jutottak a régi vezényszavak németül, hátra arc, egyenesen, jobbra, balra. Így aztán elmondtam neki merre, meg is értette. Megköszönte, remélem megtalálta.

Papa még a közös hadseregben volt katonán, innen a német tudása. sokszor hallottam tőle: „Infanteri regiment numerá cén. Ker dajk mars!” Hogy így van-e, és jelent-e valamit? Soha nem néztem utána. Azt is sokszor mesélte, hogy géppuskás formájszter volt. Na, nekem ez is elég volt arra, hogy tátott szájjal hallgassam a történeteit. Most is el voltunk, de már kezdett sötétedni, és eléggé villogott az ég alja.

- Menjél kisfiam! Úgy látom jön a vihar.

Elindultam, gyorsan haza is értem. Azon az éjszakán nagy vihar lehetett. Én nemigen hallottam belőle semmit, de reggel láttam a szélről alaposan összekócolt kertet. Másnap, mikor apám hazajött a reggeliért, Ő mesélte, hogy az éjszakai nagy viharban elszabadult a papa portásfülkéje mellett álló bakdaru. A szél erősen fúj, a darut pedig nem rögzítették megfelelően. Így elindult a vágányon, amin használatkor mozgott. A szélről úgy felgyorsult, hogy a pálya végén megakadva, kidőlt az útra. Amin nappal a forgalom halad. Itt járt a busz is, de szerencsére, pont abban az időben történt a baleset, mikor éppen nem járt arra senki, és semmi. A többi tíztonnás szerkezet, így csak az úttestben okozott kárt.

Ahogy tudtam, azonnal bementem a faluba, papához. A buszról láttam a kidőlt darut. Úgy kellett a busznak is, a járdán kikerülnie. Beértem, és már azonnal halhattam a tudósítást, első kézből. Még jó, hogy nem lett nagyobb baj! Papának viszont jó hosszú jelentést kellett írni a naplóba. ■

Történetünk története

Historia Domus – Perjés Béla plébános feljegyzései (folyt.)

1960.

JANUÁR 1.

A százhalombattai jubiláris év. 50 éves a templomunk. Szeretném kedvessé, felejthetlenné tenni ezt az évet. Lélekben elmélyülve megünnepelni híveimmel ezt a szép jubileumot. Az évben minden első vasárnapi gyűjtés a toronyadósság törlesztésére megy. Újév napján 460 ft volt a gyűjtés eredménye.

JANUÁR 4.

Megindultak a körzetes asszonyok a megajánlásokat összeírni. Csak egy-két epizód: id. B. K. kutyát akart uszítani a beszédő asszonyra. Mikor arra figyelmeztették, hogy hát temetéskor jó lesz az a pap azt felelte: próbáljon ne eltemetni!

R-né az ifjú asszony (8 évig tanítottam) azért nem fizet egyházi adót, mert nem fogadta a köszönését – most ezeket szépen kihagyjuk, többé a köszönőket át nem lépjük és így a körzetes asszonyoknak kevesebb lesz a mérgük.

JANUÁR 9.

Az „Uj Ember” naptárból 110 példány fogyott el.

JANUÁR 12.

Borzalmas hófúvás. Franciska pusztán a gyermekeknek most nem tudok keresztény oktatást tartani, mert se fűtés se világítás nem lehetséges.

JANUÁR 19.

A plébánia padlását lomtalanítottuk!

JANUÁR 22.

Dr. György községi orvos vizitelt nálam.

JANUÁR 27.

Váratlan vendégek leptek meg: Dr. Á. Ádám főesperes és U. Á. e.u. főelőadó. Valamilyen ügyben kiszálltak és itt nálam kerestek menedéket a saras időben.

FEBRUÁR 22.

Kántor-sekrestyés v. háztartásvezető után járok, tekintettel arra, hogy Sz. Rita bejelentette felmondását, mivel Pesten rokonait kell segíteni. Egy újabb női szerzetes-figurával ismerkedtem meg. Nem túlságosan növekedett bennem az irányukban táplált jó véleményem.

FEBRUÁR 25.

Fittler cég javított a templomban és pusztán.

FEBRUÁR 29.

Agadir! Földrengés, szökőár! 12.000 halott. Ilyen lehet a világvége. Szigetek tűntek el, új tűzhányók keletkeztek.

más mondta a 7 órai szent misét. Én gyónattam, áldoztattam, hamvaztam, prédikáltam. 9 órakor én miséztem, gyónattam, prédikáltam, hamvaztam. 10 órakor szintén. Ráadásul első vasárnap is volt! Hát a végén azt hittem, hogy „megdicsőülök”.

MÁRCIUS 6.

Este 7 órakor kezdődött a nyolc napos missió, a jubiláris év legkiemelkedőbb programja. R. Miklós szegvári plébános tartotta. Reggel és este voltak missiók beszédek, csütörtök, péntek, szombat a gyermekeknek külön. Szerdán és pénteken külön a nagylányoknak beszéd. Csütörtökön külön a leányoknak beszéd. Reggelenként 100-150 hallgató, esténként 250-300-350 hallgató. A missiók atya személye vonzó, beszéde

MÁRCIUS 3.

15 éve jöttem Százhalombattára. Amit tudtam, megtettem.

MÁRCIUS 4.

Ma kezdtem az Érd-Újfalui nagyböjti triduumot. Nem sokat ér az ilyen két-három estés beszéd. Csak arra jó, hogy a plébános jelenthesse, hogy meg volt a nagy böjti lelkigyakorlat.

Vasárnap teljesen egyedül maradtam:

rendkívül kedves, mutatja a napról napra növekvő hallgatóság, hogy a híveknek nagyon tetszik a beszéde. A szombat esti programot magnetofonra is felvettük. Többször hívtak meg bennünket H. Antalék ebédre és egy alkalommal M. Ferenc világi elnök. A végén M. Ferenc világi elnök köszönte meg a missiót. Tizenhárom éve volt utoljára missió Battán. Nagyon boldog voltam, hogy vettem a bátorságot missiót tartani, pedig nagyon félttem a sikertelenségtől.

MÁRCIUS 17.

Ma kezdtem meg Székesfehérvár Öreg-hegyen a háromnapos triduumot. Kb. 10 éve tartottam itt lelkigyakorlatot.

MÁRCIUS 21.

Újhelyi József igazgatót, a volt katolikus kántortanítót akartam köszönteni névnapján. Éppen valami próbára sietett, de közben kifejtette, hogy mikor hivatalos ügyben nála jártam és leültem, egy kupica pálinkával megkínált, – U. Maris néne jött be valamilyen béke-gyűlésre invitálni őket –, ezt azonnal jelentette a „pártban”, így lemondtam a vasárnapi köszöntésről. Egy szóval a magyar hazában kiközösítettek lettünk. Szülőföldünkön nem áll szóba velünk senki. – De milyen szörnyű doog az, hogy Amerikában „faji megkülönböztetés van” – Nálunk nincsen!! Hogy is volna!

MÁRCIUS 27–ÁPRILIS 4.

Szegváron tartottam 8 napos missiót. Most láttam először a nagyalföldet, a tanyavilágot. Ennyi lelkipásztori élményem a 19 év alatt nem volt mint itt nyolc nap alatt. 15 kilométerről jöttek a jó tanyasiak a missió-beszédre és bizony jócskán akadtak nagy halak is. Hála legyen az Istennek. Most láttam először Szegedet. Voltam Hódmezővásárhelyen is ahol apai nagyszüleim esküdtek. Láttam Szentest is. Életemben először a Tiszát.

ÁPRILIS 4-8.

Válban tartottam lelkigyakorlatot. Hát a hatalmas, szép, de hideg templomban bizony elveszett a kis hívő sereg. Magam részéről megtettem, ami tőlem tellett.

ÁPRILIS 10.

Virágvasárnap. Rettenetesen nehéz volt összehozni a passiót. De azért elment. Legifjabb T. György nem csak a passióban Judás, hanem valójában is az volt. Minden bejelentés nélkül elmaradt a passiótól, szerencsére beugrott a helyére W. Tódor.

ÁPRILIS 14.

Nagycsütörtök. 99 áldozó. A nagyheti szertartások szépen, simán mentek. Meg volt a körmenet is. Nagyon szép létszám-ban jelentek meg a hívek.

ÁPRILIS 17-18.

Húsvét. Tele templom. Nagyon kedvesek voltak az ünnepek.

ÁPRILIS 21.

Megjelent T. István a helybeli M.Sz.M.P /kommunista párt/ tagja és előadta, hogy mivel máj. 1-je vasárnapra esik, tartam korábban a szentmisét, hogy d.e. 10 órakor megtarthassák a felvonulást a téglagyárból a falu végi keresztig és utána díszgyűlést tartsanak. Tekintettel arra, hogy ezzel kapcsolatban semmiféle utasítást nem kaptunk az E. H.-tól, azt ajánlottam, hogy a felvonulást ne a falu végi keresztig tartsák (ugyan miért kell május 1-jén egy politikai felvonulást a falu végi keresztig menni?) csak a kulturházig. Én pedig nem prédikálok, fél 4-ig befejezem a szentmisét és akkor bőven lesz mindenre idejük.

Elment, következtek a kirohanások s csakazértis 10 órakor tartották a járdán kettesével. Persze kevesen voltak! Így jobb?! Nem beszélve arról, hogy Fr. pusz-

tán nekem 8 órakor van szentmisém, hogy érek haza, amit kívántak, 9 órára? A búzaszentelést is el kellett hagyjam és csak május 8-án a templomban végeztem.

MÁJUS 12.

P. Valéria kántor-sekrestyés anginás, kórházba került. Mentők vitték be. Persze jó battai szokás szerint kommentálták az eseményeket. Úgy látszik megisméltődék az ősi pletykalehetőség, amikor is Zenáلكó Etel a jószándékú, tisztalelkű katolikus tanítónő beteg lett és szabadságra ment, persze „azért, hogy gyerekeit megszüljön”.

Azt mondanom se kell, hogy ezt nem a falu elit-je, becsületes része suttogja. De hát ezen nem lehet segíteni. Elég baj a betegség – és elég baj, hogy kántor-sekrestyés nélkül maradtam.

MÁJUS 13.

Két vezető funkcionárius „lebukott”. Sic Transit gloria mundi...! (Így múlik el a világ dicsősége. – szerk.) Egyik sem érdemi meg, hogy megsirassuk őket, bár „méréskeltek” voltak. Aki a bort szereti, rossz ember nem lehet. Hát ők szerették, de nagyon. De jó emberek azok nem voltak. Én viszont elég rugalmas lévén lehetőség szerint kerültem az összeütközést. Ennek köszönhető, hogy nem voltak nagyobb bajok! Javukra írandó, hogy egyik sem volt kifejezetten gonosz, rosszakaratú. Bár utoljára furkálódtak, de éppen ekkor buktak is le. (folytatjuk)

Történetünk története rovatunk a legisztább és legőszintébb forrásra épül, Perjés Béla plébános naplójára.

Mégis előfordulhat, hogy napjainkban élő családtagok és utódok érzékenységét, igazságérzetét érintik a napló egyes bejegyzései. Ezúton is elnézést kérünk tőlük, igyekszünk a fentieket hitelességünk megőrzése mellett a szerkesztésnél figyelembe venni.

Illéssy Mátyás plébános
Jován László főszerkesztő

A megjelentetéshez köszönjük a százhalombattai Római Katolikus Plébánia együttműködését és segítségét. (A szerk.)

Köszönjük a szöveg digitalizálásában nyújtott segítséget Tornai Boglárkának.

Áldott karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kíván a százhalombattai FIDESZ!

**Lukács Bernadett
Nagy Balázs Szabó Zoltán**

GALÉRIA

Százhalom

2022. JANUÁR

27 HÉTFŐ	János, Teodor	3 HÉTFŐ	Genovéva, Gyöngyvér, Benjámin, Dzsenifer,	10 HÉTFŐ	Melánia, Vilmos, Vilma	17 HÉTFŐ	Antal, Antónia	24 HÉTFŐ	Timót, Ferenc	31 HÉTFŐ	Marcella, János
28 KEDD	Kamilla, Apor	4 KEDD	Titusz, Leona, Angéla	11 KEDD	Ágota, Honoráta	18 KEDD	Margit, Piroska	25 KEDD	Pál, Henrik	1 KEDD	Ignác, Brigitta, Kincső
29 SZERDA	Tamás, Tamara	5 SZERDA	Simon, Emília	12 SZERDA	Ernő, Erneszta, Tatjana	19 SZERDA	Sára, Márta, Márió	26 SZERDA	Vanda, Paula, Timóteusz	2 SZERDA	Karolina, Karola, Aida
30 CSÜTÖRTÖK	Dávid, Hunor, Libériusz	6 CSÜTÖRTÖK	Gáspár, Menyhért, Boldizsár	13 CSÜTÖRTÖK	Veronika, Csongor, Yvett	20 CSÜTÖRTÖK	Fábián, Sebestyén	27 CSÜTÖRTÖK	Angéla, Angelika	3 CSÜTÖRTÖK	Balázs, Oszkár, Celerina
31 PÉNTEK	Szilveszter, Donáta	7 PÉNTEK	Attila, Etele, Ramóna, Rajmund, Bálint	14 PÉNTEK	Bódog, Félix	21 PÉNTEK	Ágnes, Agnéta	28 PÉNTEK	Károly, Karola, Tamás	4 PÉNTEK	Ráhel, Csenge, Veronika, András
1 SZOMBAT	Újév, Alpár, Fruzsina, Bazil	8 SZOMBAT	Gyöngyvér, Keve, Szeverin, Szörény	15 SZOMBAT	Lóránt, Loránd, Pál	22 SZOMBAT	Vince, Artúr	29 SZOMBAT	Adél, Valér	5 SZOMBAT	Ágota, Ingrid, Etelka, Léda
2 VASÁRNAP	Ábel, Gergely, Vazul	9 VASÁRNAP	Marcell, Juliánusz,	16 VASÁRNAP	Gusztáv, Marcell	23 VASÁRNAP	Zelma, Rajmund, Emerencia, Emese	30 VASÁRNAP	Martina, Gerda, Jácinta	6 VASÁRNAP	Dorottya, Dóra, Pál

*Minden kedves olvasónknak jó egészséget,
családi boldogságot,
kellemes karácsonyi ünnepeket
és boldog új esztendőt
kivánunk!
a Százhalom magazin
szerkesztősége*

